

TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR
V Holešovičkách 41, Praha 8
Tel./fax: 286 840 129, 130
E-mail: seidlova@soc.cas.cz

Voliči před senátními volbami

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2002</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.26a, PV.27a, PV.43, PV.44, PV.45</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>23. - 30. 9. 2002</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1 039</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>17. 10. 2002</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>pv21017b</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Adéla Seidlová</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo průběh rozhodování voličů v celém „supervolebním“ roce 2002, součástí zářijového šetření byla také zjištění týkající se blížících se senátních voleb. Získané údaje jsou plně srovnatelné s těmi, které byly zjišťovány před senátními volbami od roku 1996.

Nejprve jsme se respondentů ptali, jestli vědí, zda se v jejich volebním obvodu konají či nekonají senátní volby. Pokládali jsme jim otázky: „Na konci října se budou v těch volebních obvodech, kde končí senátorům funkční období, konat volby do Senátu. Budou se konat volby i ve Vašem volebním okrsku?“ Dotázaní měli na výběr tři možné odpovědi, tedy „ano“, „nejsem si jist“ a „ne“. Odpovědi jsou uvedeny včetně časového srovnání v tabulce 1.

Tabulka 1: Konání senátních voleb ve volebním obvodě respondenta. (v %)

	1998	2000	2002
Ano	21	24	21
Není si jist	64	59	47
Ne	15	17	32
Celkem	100	100	100

V každém výběrovém souboru, tedy v letech 1998, 2000 a 2002 mělo být vybráno vždy přibližně 1/3 dotazovaného souboru respondenti z volebních obvodů, ve kterých se právě v tomto roce senátní volby konaly. V této souvislosti je dosti přínosná informace, že ačkoli počet těch, kteří říkají, že se v jejich volebním obvodu budou konat senátní volby, je stále vyrovnaný (24 % respondentů v roce 2000, v letech 1998 a 2002 to bylo 21 %; při přesnosti výběru jsou tato čísla vyrovnaná), významně vzrostl počet těch, kteří jsou

přesvědčení, že se v jejich volebním obvodu senátní volby konat nebudou a toto číslo přesně odpovídá předpokládanému počtu respondentů ve volebních obvodech, ve kterých se senátní volby konaly před dvěma lety.

Na následující otázky tedy odpovídali všichni respondenti, kteří mají volební právo a nevyločili, že by se v jejich volebním obvodu měly konat na konci října volby do Senátu.

Na očekávanou volební účast se jak v případě senátních, tak i všech ostatních voleb ptáme touto otázkou: „Půjdete v těchto volbách volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“ Deklarovaná volební účast v těchto senátních volbách, ale i ve volbách předcházejících, je uvedena v tabulce 2. Porovnání deklarované a skutečné volební účasti je uvedena v tabulce 3.

Tabulka 2: Deklarovaná účast v senátních volbách. (v %)

	1996	1998	2000	2002
Rozhodně ano	30	20	18	24
Spíš ano	27	26	28	30
Spíše ne	9	13	15	14
Rozhodně ne	24	25	24	18
Neví	10	16	15	14
Celkem	100	100	100	100

Tabulka 3: Porovnání deklarované a skutečné účasti v senátních volbách. (v %)

	1996	1998	2000	2002
Deklarovaná účast*	57	46	46	54
Skutečná účast				
- 1. kolo	35,03	42,37	33,72	?
- 2. kolo	30,63	20,36	21,56	?

* Součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Následující otázky se již týkaly rozhodování voličů, tedy toho, podle kterých kritérií a kdy kandidáta, kterému odevzdají svůj voličský hlas, vybírají. První z tohoto vloku otázek se ptala na znalost kandidátů, kteří se v senátních volbách ucházejí o přízeň voličů. Respondentům byla tedy pokládána otázka: „Znáte lidi, kteří ve Vašem volebním obvodu kandidují na místo senátora? Znáte všechny nebo téměř všechny, jen některé, nebo nikoho z nich neznáte?“ (viz tabulka 4)

Tabulka 4: Znalost senátních kandidátů.

	%
Všechny nebo téměř všechny	7
Jen některé	30
Nikoho z nich nezná	44
NEVÍ	19
Celkem	100

Při rozhodování o nejlepším kandidátovi na funkci senátora mohou být brána v potaz různá kritéria, nejvýznamnějšími by však měla být tato dvě: politická strana, za kterou politik kandiduje, a konkrétní osoba se svou pověstí, vystupováním apod. Tato dvě kritéria mohou stát vůči sobě v opozici a při konkrétním rozhodnutí je důležité, u koho které z těchto dvou kritérií převáží. (viz tabulka 5).

Tabulka 5: „Při rozhodování o tom, kterému kandidátovi na místo senátora dáte svůj hlas, co je pro Vás důležitější? (v %)

	2000	2002
Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla, nebo to, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje a až potom, o jakou osobu se jedná, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“	45	46
	11	13
	44	40

V časovém srovnání s posledními senátními volbami můžeme sledovat mírný posun ve vyhraněnosti názorů na to, které kritérium je pro voliče významnější, na potvrzení tohoto trendu si však budeme muset nejméně dva, spíše však čtyři roky počkat. Jednoznačné však je, že respondenti uvádějí, že se v podstatně větší míře řídí osobními charakteristikami kandidáta spíše, než jeho stranickou legitimací. Výrazně nadprůměrně se však podle stranické kandidátky řídí ti, kteří by v případných volbách do Poslanecké sněmovny volili KSČM a neparlamentních stran (17 % voličů KSČM, 33 % potenciálních voličů neparlamentních stran).

Rozhodování o tom, komu odevzdá volič svůj hlasovací lístek, tedy z velké části neprobíhá na základě znalosti všech kandidujících politiků, přesto už má jistá část voličů jasno v tom, koho bude v senátních volbách volit. Necelá pětina voličů si již „svého“ kandidáta vybralo, 14 % respondentů si již sice vybralo, ale připouští, že svůj názor ještě může změnit, více než dvě třetiny možných voličů však uvádí, že se ještě pro žádného kandidáta nerozhodlo, či jednoduše „neví“. (viz tabulka 6)

Tabulka 6: Pevnost volebního rozhodnutí.

	%
Rozhodl se, koho bude volit	17
Rozhodl se, ale možná svůj názor ještě změní	14
Ještě se nerozhodl, koho bude volit	25
NEVÍ	44
Celkem	100

Kdo jsou tedy ti, kteří už mají o své volbě rozhodnuto? Jak se tito voliči rozhodnou?

Ti, kteří jsou již rozhodnuti, komu v nadcházejících senátních volbách odevzdají svůj hlas, se při svém výběru řídili 36 % případů tím, o jakou osobu se jedná, z 24 % pro ně bylo podstatnější, která politická strana je ve volbách podporuje, politická strana je tedy pro již rozhodnuté podstatně významnějším kritériem, než tomu je u průměrné populace (srovnej tabulka 5).

Více než polovina z nich (51 %) udává, že zná alespoň některé kandidáty, dalších 28 % uvádí, že zná všechny nebo téměř všechny. Zde se opět pohybujeme výrazně nad průměrem (srovnej tabulka 4).

Jasno v tom, koho bude volit, má téměř polovina (43 %) těch, kteří se podle své odpovědi senátních voleb rozhodně zúčastní. Nejsilnější přesvědčení zúčastnit se senátních voleb vykazují ti, kteří by v případných volbách do Poslanecké sněmovny volili ODS a KSČM, jedná se o 36, resp. 30 % jejich potenciálních voličů.

V každém z těchto případů se tyto specifické skupiny voličů liší od průměru v řádu několika desítek procent a vydělují se významně od zbytku populace.

